

Évközi 23. vasárnap

Ez 33,7-10

„Ha ellenben meginted az istentelent...”

Emberfia, őrnek állítottalak Izrael háza mellé, hogy halld számból szavaimat és közvetítsd intelmeimet. Ha azt mondom az istentelennek: Istentelen, meg kell halnod, és te nem teszel semmit, hogy az istentelent visszatérítsd útjáról, az istentelen vétke miatt hal ugyan meg, de vérért tőled kérem számon. Ha ellenben meginted az istentelent, hogy hagyjon fel életmódjával és térjen meg, de nem tér le útjáról, meghal ugyan gonoszsága miatt, de te megmented életedet. Te meg emberfia, mondd meg Izrael házának: Azt mondogatjátok: „Gonoszságaink és bűneink ránk nehezednek, elveszünk miattuk. Hogy is maradhatnánk életben?”

Ezekiel egyike volt a Kr. e. 597-ben Babilonba hurcolt papi vezetőknek és öt évvel később ebben a fogságban kapta a prófétai meghívását. Jeruzsálem romlását és pusztulását hirdeti, Jeremiással ellentétben nem szól Isten irgalmáról, csak könyörtelen ítéletéről. Azon munkálkodik, hogy a népnek új szíve vagyis új lelkiülete legyen (11,9). Könyvének második részében arról prófétál, hogy a választott nép új életet kezdett, de azt is közli, Izrael ellenségeit is eléri a büntetés. Van olyan elképzelés, hogy felváltva működött Babelben és Jeruzsálemben. Életéről nem sokat tudunk, Pseudo-Epiphanesz szerint egyik fogolytársa ölte meg. Látomásai rendkívül szélsőségesek, egy hasadt lelkű ember írásainak tekinthetők. Nagy kérdés, hogy jövendölései közül mennyi tekinthető eredetinek. Gustav Hölscher (1877-1955) Ezekiel könyvének 1273 verséből csak 170-et tart eredetinek, Edvard Irwing (1792-1834) jóval többet. A fennmaradó részt „a nagy zsinagóga férfiainak” tulajdonítja, vagyis Ezekiel későbbi tanítványainak. Később megerősödött Ezekiel könyvének egységéről vallott nézet, azzal a kiegészítéssel, hogy sokféle hatás érte a vezetői papi körökből származó prófétát.

Ezekiel bőbeszédű, réveteg látnok, aki azt veszi észre, hogy minden tragédia hozzájárul Izrael megváltásához. Meglepően pontos adatokat közöl Jeruzsálemről is, és sokat foglalkozik az egyéni vallási felelősség kérdésével, mint ezt a fenti szövegben is olvashatjuk. A rabbik néhány fejezet felolvasását tiltották a zsinagógában. Ennek egyik oka, hogy igen keményen szembesít minden nemzedéket a saját felelősségével. Innen a híres mondása, hogy „az apák ették meg a szőlőt és a fiak foga vá-

sott bele" (18,2). Önmagát is a nép őrzőjének definiálja. Érdekes, hogy nemcsak a bűnösöket figyelmezteti, hanem az Istentől elfordult emberekért is felelősséget érez. Nem nyugszik bele abba, hogy pusztulásukba rohannak, úgy érzi, ha nem figyelmezteti őket, akkor ő is vétket, mulasztást követ el.

A hívő és a hitetlen emberek között meglehetősen nagy a szakadék. Emiatt sok hívő úgy gondolja, a hitetlenek, az Istentől elfordult emberek sorsa nem rá tartozik, pusztulásuk egyéni döntésük következménye. A próféta nyomán és a keresztény missziós lelkület kapcsán azonban ez a nézet nem osztható. A bűnös megtérésén, az Istentől elfordult ember visszatérésén munkálkodni köteles a hívő és a vallásos ember. Az ókori társadalom, minden bűne ellenére, szolidáris társadalom volt és nem individuális egyedek összessége, mint a mai modern társadalom. Ebben gyakori nézet, hogy a hitetlenségben szenvedőkre úgy tekintenek a hívők, mint akiket megfertőzött egyfajta betegség, amelyből úgy sem lehet kigyógyítani őket, tehát hagyni kell, hogy elvessenek. A próféta nem hagyja magára a reményvesztetteket, vallásosságának része a hitbéli segítség, mégpedig azért, mert úgy érzi, hogy felelősséggel tartozik másokért.

A modern társadalomban a szociális felelősségérzet, úgy gondoljuk, csak a vezetőkre vonatkozik, mint ahogyan a vallásosság is magánügy, amely legfeljebb a szülőkre tarthat. Ez végzetes szemlélet, amely a prófétától és a felelős keresztény embertől, sőt az igazi humanistától is távol áll. Nem tud belenyugodni bizonyos emberek fizikai vagy lelki megtörtségébe, mindenképpen segíteni akar rajtuk. A próféta e felelősségtudata ma is aktuális, és az efféle felelősség képes csak gyógyítani a megtört vagy tévútra sodródott embereket.